บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพการใช้พื้นที่แถบชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของไทย โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ประสบกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและคุณภาพของทรัพยากรน้ำที่เสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากการเพาะเลี้ยงและการสะสมของสารอนินทรีย์ อันเกิดจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแล้วเพราะไม่คุ้มกับต้นทุนจึงทำให้พื้นที่ดังกล่าวถูกปล่อยทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญหาโดยหาวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยวิธีอื่นๆที่เหมาะสม และให้ผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุน

ปลากระพงขาวเป็นปลาที่มีการเลี้ยงกันในเชิงเศรษฐกิจอย่างแพร่หลายในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะชายฝั่งทะเลของประเทศไทย ซึ่งมีการเลี้ยงในบ่อดินและเลี้ยงในกระชัง การเลี้ยงแต่ละวิธีต่างมีข้อจำกัด เช่น การเลี้ยงในบ่อดินจะมีปัญหาเกี่ยวกับอัตราการเจริญเติบที่แตกต่างกันของผลผลิต อันเนื่องมาจาก การให้อาหารที่ไม่สามารถให้อย่างทั่วถึง เพราะขนาดของปลาที่แตกต่างกัน จะแย่งอาหารกัน ทำให้มีผลต่อเนื่องถึงระบบตลาด เพราะปลามีขนาดที่แตกต่างกันจะมีราคาที่แตกต่างกัน อีกทั้งด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะต้องจับครั้งละมากๆ จึงมีผลกระทบต่อการผลิตส่วนที่เหลือ ส่วนการเลี้ยงปลากระพงในกระชังมีข้อดี คือ สามารถควบคุมการให้อาหารปลาได้อย่างทั่วถึง อุปสรรคด้านการเจริญเติบโตของปลาในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือจับปลาขายมีน้อยทำให้ได้ปลาที่มีคุณภาพดี มีราคาสูงกว่าปลาที่เลี้ยงในบ่อดินและสามารถเลี้ยงหมุนเวียนได้ตลอดปี ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงด้านราคาของผลผลิต แม้ว่าการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังจะเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากเพราะเกษตรกรเห็นว่าน่าจะเป็นการเลี้ยงที่ให้ได้ผลตอบแทนมากกว่าก็ตาม ปัญหาก็คือผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับมานั้นคุ้มกับต้นทุนที่สูญเสียไปหรือไม่ ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันเกษตรกรได้มีการคำนวนต้นทุนการเลี้ยงปลากระพงขาวแบบง่ายๆโดยคำนวณเฉพาะต้นทุนลูกปลาที่นำมาเลี้ยง ค่าอาหาร ค่ายาค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินที่เกษตรกรสามารถคำนวนออกมาเป็นตัวเลขได้เท่านั้นทำให้ต้นทุนที่คำนวนได้นั้นต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากมีต้นทุนบางส่วนเกษตรกรไม่สามารถคำนวณออกมาเป็นตัวเงินได้ และไม่ได้นับรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่ง

ของต้นทุนการเลี้ยงเช่นค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ ค่าแรงงานของเกษตรกรเอง เป็นต้น ซึ่งผลดังกล่าวทำให้ต้นทุนที่คำนวนได้นั้นไม่ครอบคลุมต้นทุนทั้งหมดที่ควรจะเป็นตามหลักการบัญชี

ด้วยเหตุนี้การศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังตามหลักการบัญชีจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของเกษตรกรผู้สนใจ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจจะได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนการเลี้ยงปลากระพงในกระชังตามหลักการบัญชีที่เหมาะสม

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษาต้นทุนการเลี้ยงปลากระพงในกระชังของเกษตรกรในอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2543 จากผู้เลี้ยงปลากระพงในกระชังในจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 153 ราย มีจำนวน 2,278 กระชัง และมีจำนวนพื้นที่การเลี้ยงทั้งหมด 58,222 ตารางเมตร[1] มีเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากเกษตรกรจำนวน 45 ราย โดยแบ่งตามขนาดฟาร์มเป็นขนาดเล็ก กลาง และใหญ่

ขนาดฟาร์ม	พื้นที่[2]
เล็ก	1-99 ลูกบาศก์เมตร
กลาง	100-999 ลูกบาศก์เมตร
ใหญ่	ตั้งแต่ 1,000 ลูกบาศก์เมตร

---

[1] จากสำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา.

[2] ผานิตย์ วรรณประภา, การวิเคราะห์ทางการเงินของการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา,หน้า 4.

ขนาดฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	จำนวนตัวอย่าง[3]
เล็ก	30 ฟาร์ม	9 ฟาร์ม
กลาง	72 ฟาร์ม	21 ฟาร์ม
ใหญ่	51 ฟาร์ม	15 ฟาร์ม

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

ในการศึกษาได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังโดยอาศัยแบบสอบถาม การเลือกพื้นที่ในการศึกษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sampling) โดยเลือกอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เนื่องจากเป็นแหล่งเลี้ยงปลากระพงขาวที่มีปริมาณการเลี้ยงที่หนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันออก[4]ของประเทศไทยสำหรับการเลือกสุ่มตัวอย่างเกษตรกร ใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 45 ราย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณต้นทุนการเลี้ยงปลากระพงในกระชังที่หน่วยงานต่างๆ ได้เผยแพร่ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกรุงเทพ มหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นต้น

3. สรุปผลและเสนอแนวทางในการปฏิบัติตามที่ได้จากการศึกษาทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

---

[3] จากสำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา.

[4] ลักขณา กรุณกิจ และเสาวภา ขุนไกร, การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง, หน้า 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนการเลี้ยงปลากระพงในกระชังของเกษตรกรตามหลักการบัญชี

2. เพื่อเป็นแนวทางในการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังแก่เกษตรกรที่สนใจ และเป็นข้อมูลทางวิชาการในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University